

De stille dood van meneer Webber (I)

In Kellner Books in de Upper East Side van New York City, een paar minuten voor zijn dood, zat John Webber *De graaf van Monte-Cristo* te lezen. Hij zat aan zijn vaste tafeltje in de koffiehoeck, met zijn overjas netjes over de rugleuning van zijn stoel gevouwen. Om een slokje koffie te kunnen nemen, sloot hij het boek met een zachtleren boekenlegger op de plek waar hij was gebleven.

‘Hoe gaat het met u, meneer Webber?’ vroeg Cassie terwijl ze met een stapel boeken onder de arm door de winkel liep. De dag liep ten einde en meneer Webber was de enige klant.

‘O, oud, moe en aftands,’ antwoordde hij zoals altijd. ‘Maar verder kan ik niet klagen.’

Meneer Webber was een bekend gezicht in de boekwinkel en een van de klanten met wie Cassie altijd even een praatje maakte. Hij was een beleefde man met een zachte stem, altijd netjes gekleed in kleren die er duur uitzagen. Zijn gerimpelde handen en hals verraadden zijn leeftijd, maar zijn gezicht was glad en hij had een volle bos wit haar. Hij was eenzaam, wist Cassie, maar hij leek er niet onder gebukt te gaan en drong zich nooit aan anderen op.

‘Ik lees *De graaf van Monte-Cristo*,’ vertrouwde hij haar toe, knikkend naar het boek. De boekenlegger stak als een slangen tong naar Cassie toe. ‘Ik had het al eens gelezen, maar naarmate ik ouder word, vind ik het prettig om oude favorieten nog eens te lezen. Net alsof je oude vrienden weer ontmoet.’ Hij stootte een

lachje vol zelfspot uit om aan te geven dat hij best wist hoe dwaas dat klonk. ‘Heb je het gelezen?’

‘Ja.’ Cassie hees de stapel boeken onder haar arm wat verder omhoog. ‘Toen ik tien was, geloof ik.’ Ze herinnerde zich lange, regenachtige herfstweekenden waarin ze was meegevoerd door *De graaf van Monte-Cristo* en heel veel andere boeken.

‘Ik herinner me niet meer dat ik tien was,’ mompelde meneer Webber glimlachend. ‘Volgens mij was ik bij mijn geboorte al van middelbare leeftijd en droeg ik een pak. Wat vond je van het boek?’

‘Het is een klassieker, natuurlijk,’ antwoordde Cassie. ‘Maar het middengedeelte, dat hele stuk in Rome, dat vond ik te lang. Ik wilde altijd door naar de wraakscènes aan het eind.’

Meneer Webber knikte. ‘Dumas laat je beslist wachten op de beloning.’

‘Mmm.’

Het moment hield aan, de stilte gevuld door zachte jazzmuziek uit de speakers aan de muren.

‘Ben je weleens in Rome geweest?’ Meneer Webber wreef in zijn handen alsof hij het koud had. Cassie wist dat hij vroeger pianist en componist was geweest, en hij had inderdaad lange, sierlijke pianistenvingers.

‘Ja, daar ben ik geweest. Ik herinner me er alleen niet veel van.’ Cassie had jaren eerder een week in Rome doorgebracht, toen ze door Europa was gereisd. Ze herinnerde zich de stad goed, maar ze wilde meneer Webber laten praten. Hij zat vol verhalen over een goed besteed leven – een man met meer verhalen dan mensen om ze aan te vertellen.

‘Ik was dol op Rome,’ zei hij, achteroverleunend in zijn stoel. ‘Van alle plekken waar ik ben geweest – en ik heb veel gereisd – was Rome een van mijn favorieten. Als je daar rondliep, kon je je echt voorstellen hoe het er vijfhonderd jaar geleden was.’

‘Mmm,’ mompelde Cassie terwijl meneer Webbers aandacht afdwaalde naar zijn herinneringen. Hij leek daar gelukkig.

‘Weet je, ik logeerde in een hotelletje in de buurt van de Trevifontein,’ zei hij toen hem ineens iets te binnen schoot. ‘Ze brachten me elke morgen koffie op bed, of ik het nu wilde of niet. Precies

om zeven uur 's morgens. Een kloppje op de deur, en dan beende de oude eigenares naar binnen, zette met een klap een kop koffie op mijn nachtkastje en beende weer naar buiten. Op mijn eerste ochtend daar stond ik net naakt midden in de kamer om me te gaan aankleden, toen zij naar binnen stormde met die koffie. Ze bekeek me van top tot teen, totaal niet onder de indruk van wat ze zag, en liep de deur weer uit.' Hij lachte. 'Ze zag me in mijn... blote niksie.'

'O god.' Cassie lachte met hem mee.

Hij bekeek haar onderzoekend terwijl ze lachte en trok een conclusie. 'Dat had ik je al eens verteld, hè?'

'Nee,' loog ze. 'Ik dacht van niet.'

'Je laat me te veel mijn gang gaan, Cassie. Ik ben zo'n oude man geworden die jonge mensen verveelt met zijn verhalen.'

'Een goed verhaal is de tweede keer nog net zo goed,' zei ze.

Hij schudde zijn hoofd alsof hij zich aan zichzelf ergerde.

'Reist u nog steeds, meneer Webber?' vroeg Cassie om hem af te leiden.

'O nee, nu ga ik nergens meer heen. Te oud en te zwak. Ik denk niet dat ik een lange vlucht nog zou overleven.' Hij verstregelde zijn handen over zijn buik en staarde peinzend naar de tafel.

'Dat is een beetje morbide,' zei Cassie.

'Realistisch,' zei hij glimlachend. Toen keek hij haar serieus aan. 'Het is belangrijk om realistisch te zijn. Het leven is net een trein die almaar sneller gaat rijden, en hoe eerder je dat beseft, hoe beter het is. Ik snel nu op het laatste station af; dat weet ik. Maar ik heb mijn leven gehad en heb niets te klagen. Maar jonge mensen zoals jij, Cassie... Je moet eropuit trekken en de wereld bekijken zolang je kunt. Er is zoveel te zien buiten deze vier muren. Laat de wereld niet aan je voorbijgaan.'

'Ik heb al best veel gezien, meneer Webber, maakt u zich daar maar geen zorgen om,' zei Cassie onbehaaglijk nu het gesprek over haar ging. Ze knikte naar de boeken onder haar arm. 'Ik zal deze even naar achteren brengen voordat mijn arm eraf valt.'

Ze liep langs de koffiebar – die inmiddels gesloten was – naar de vensterloze achterkamer met dozen en personeelskluisjes. Daar

legde ze de stapel boeken op het rommelige bureau, zodat mevrouw Kellner ze de volgende dag bij het openen van de winkel zou vinden.

‘Cassie, het was niet mijn bedoeling om je voor te schrijven wat je met je leven moet doen,’ zei meneer Webber met een serieus gezicht toen ze weer verscheen. ‘Ik hoop dat ik je niet heb beledigd.’

‘Beledigd?’ Cassie was oprecht verbaasd. ‘Doe niet zo gek. Dat is geen moment in me opgekomen.’

‘Nou, wat ik eigenlijk bedoel te zeggen, laat mevrouw Kellner alsjeblieft niet horen dat ik je misschien heb aangespoord om haar en haar boekwinkel in de steek te laten.’

‘Ze zou u levenslang verbannen,’ zei Cassie grijnzend. ‘Maar maakt u zich geen zorgen. Ik hou mijn mond. En ik ga voorlopig nergens naartoe.’

Terwijl Cassie bekers en bordjes van de tafeltjes afruimde, keek ze om zich heen in de winkel die ze al kende sinds ze zes jaar geleden naar New York City was gekomen. Het was alles wat een boekwinkel hoorde te zijn, met schappen en tafels vol boeken, altijd zachte achtergrondmuziek en een hoog plafond met hanglampjes die voor lichte vlekken en gezellige schemerplekken zorgden. In verschillende hoekjes en tussen de kasten stonden comfortabele stoelen en aan de muren hing een ratjetoe aan kunst. Er was al tien jaar niet meer geschilderd en de boekenkasten stamden waarschijnlijk uit de jaren zestig, maar de sfeer was gepast sjofel in plaats van verwaarloosd.

Het was een behaaglijke plek, het soort winkel dat vertrouwd aanvoelde, zelfs al kwam je er voor het eerst.

Ze knikte naar meneer Webbers koffiekopje. ‘Wilt u nog een laatste voordat ik ga afsluiten?’

‘Ik heb meer dan genoeg gehad,’ zei hij hoofdschuddend. ‘Anders moet ik de hele nacht als een lift op en neer om te piesen.’

Cassie trok een gezicht, half geamuseerd, half walgend.

‘Ik bied je een inkijkje in het leven van een oud mens,’ zei meneer Webber zonder enige verontschuldiging. ‘Een constant genoeg. Geef me nog een paar minuutjes om mijn krachten te verzamelen, dan zal ik mijn hielen lichten.’

‘Neem alle tijd. Het is fijn om gezelschap te hebben aan het einde van de dag.’

‘Ja,’ beaamde meneer Webber, kijkend naar de tafel met zijn hand op de kaft van zijn boek. ‘Ja, dat is zo.’ Hij keek op en glimlachte een beetje verlegen naar haar. Ze gaf hem in het voorbijgaan een klopje op zijn schouder.

Door de grote etalageruit aan de voorkant van de winkel scheen zacht licht de avond in, als een open haard in de donkere kamer van de stad, en terwijl Cassie op haar kruk ging zitten, zag ze dat het begon te sneeuwen: lichte vlokjes die door het heilige licht dwarrelden.

‘Prachtig,’ mompelde ze verrukt.

Ze keek een poosje toe terwijl de sneeuw heviger werd. De gebouwen aan de overkant vormden een kruiswoordpuzzel van verlichte en onverlichte ramen. Voorbijgangers zetten hun capuchon op en bogen hun hoofd tegen de sneeuw, en gasten in de kleine sushibar tegenover Kellner Books tuurden naar buiten met eetstokjes in de hand en bezorgde gezichten.

‘De beste plek om te genieten van een stormachtige avond is in een warme kamer met een boek op schoot,’ zei Cassie tegen zichzelf. Ze glimlachte droevig, want iemand die ze miste had die woorden ooit tegen haar gezegd.

Ze keek op de wandklok en zag dat het tijd was om af te sluiten. Aan zijn tafeltje zat meneer Webber met zijn hoofd in een vreemde hoek gedraaid, alsof hij dacht dat hij iemand zijn naam had horen roepen. Cassie fronste, en diep vanbinnen voelde ze een tinteling van onbehagen.

‘Meneer Webber?’ vroeg ze terwijl ze van haar kruk opstond.

Ze haastte zich door de winkel naar hem toe. De easy-listening jazz vormde een dissonant met haar plotselinge onbehagen. Toen ze een hand op meneer Webbers schouder legde, reageerde hij niet. Zijn gezicht was strak, zijn ogen open en levenloos, zijn mond een stukje open.

‘Meneer Webber?’ probeerde ze nog eens, ook al had het geen zin.

Cassie wist hoe de dood eruitzag. De eerste keer dat ze met de dood was geconfronteerd, vele jaren eerder, had ze de man verloren die haar had grootgebracht, de enige familie die ze ooit

had gekend. Nu was ze weer met de dood geconfronteerd, en deze keer had ze een aardige man verloren die ze amper had gekend, terwijl zij afgeleid was door de sneeuw.

Het verdriet binnen in haar zwol aan. 'O, meneer Webber.'

De ambulancebroeders kwamen als eerste. Ze dromden lawaaiig de winkel in en schudden sneeuw van hun kleren en haar. Ze oogden energiek, alsof er nog een kans bestond om meneer Webber te redden, maar zodra ze hem zagen verliet alle haast hen.

'Hij is dood,' zei een van hen tegen haar, en de drie broeders bleven in opgelaten stilte staan, als buitenbeentjes op een feestje. Meneer Webber staarde met glazige ogen voor zich uit.

Daarna kwam de politie, een jonge man en een oudere man, en allebei stelden ze Cassie vragen terwijl de ambulancebroeders meneer Webber van zijn stoel tilden en op een draagbaar legden.

'Hij komt altijd's avonds, twee of drie keer in de week,' legde ze uit. 'Vlak voordat de koffiebar dichtgaat. Hij bestelt iets te drinken en gaat dan daar zitten lezen tot ik de winkel afsluit.'

De jonge politieman stond met zijn handen in zijn zij verveeld naar de broeders te kijken die aan het werk waren. 'Waarschijnlijk eenzaam,' zei hij.

'Hij houdt van boeken,' zei Cassie, en de agent keek haar aan. 'Soms praten we over boeken die we hebben gelezen, of boeken die hij aan het lezen is. Hij houdt van de klassiekers.'

Ze besepte dat ze aan het ratelen was, maar de woorden bleven toch over haar lippen komen. Ze sloeg haar armen over elkaar om zichzelf tegen te houden. De aanwezigheid van de politie gaf haar op de een of andere manier een opgelaten gevoel, maakte haar pijnlijk bewust van alles wat ze deed.

'Oké.' De jongere agent keek met professionele onverschilligheid naar haar.

'Hij vond het zeker prettig om met u te praten, mevrouw,' zei de oudere agent, en Cassie dacht dat hij probeerde aardig te zijn. Hij bekeek de inhoud van meneer Webbers portemonnee op zoek naar een adres of nabestaanden. Het kwam merkwaardig obsceen op Cassie over, alsof je door iemands ondergoedla snuffelde.

‘Niks beter dan een mooie jongedame om een oude man iets te geven om naar uit te kijken,’ zei de jongere agent met een ondeugende glimlach. Zijn oudere collega schudde misprijzend zijn hoofd, zonder op te kijken van meneer Webbers portemonnee.

‘Zo was het niet,’ snauwde Cassie geïrriteerd. ‘Hij was gewoon een aardige man. Maak er niet meer van dan wat het was.’

De jonge agent knikte in een benadering van een verontschuldiging maar deed geen pogingen om de betekenisvolle blik die hij daarna op zijn collega wierp te verbergen. Hij liep naar de deur om die voor de ambulancebroeders open te houden.

‘Ah, hier.’ De oudere agent had meneer Webbers rijbewijs gevonden. ‘East 94th Street nummer 300, appartement 4. Leuke buurt.’ Hij stopte het rijbewijs terug in de portemonnee en klapte hem dicht. ‘We nemen nog contact op als we meer informatie nodig hebben,’ zei hij tegen Cassie. ‘Maar bel ons als u zelf nog iets bedenkt.’ Hij gaf haar een visitekaartje met een telefoonnummer erop.

‘Zoals wat?’ vroeg Cassie.

De agent haalde losjes zijn schouders op. ‘Gewoon alles wat we moeten weten.’

Cassie knikte alsof dat een goed antwoord was, al was het dat niet. ‘En zijn familie?’

‘Dat regelen wij,’ zei de man.

‘Als hij die heeft,’ voegde de jongere agent die bij de deur wachtte eraan toe. Hij wilde weg, zag Cassie; hij vond dit saai, en ze haatte hem erom. Meneer Webber verdiende beter. Iedereen verdiende beter.

‘Komt het wel goed met je, jongedame?’ vroeg de oudere agent aan haar. Hij zag er enorm vermoeid uit, maar toch deed hij zijn werk, en beter dan zijn jongere partner.

‘Ja,’ zei Cassie met een geërgerde frons. ‘Natuurlijk.’

Hij keek nog even naar haar. ‘Hé, soms gaan mensen gewoon dood,’ zei hij bij wijze van troost. ‘Zo gaat het gewoon.’

Cassie knikte. Dat wist ze. Soms gingen mensen gewoon dood.

Cassie stond voor in de winkel en keek hen na, eerst de ambulance en toen de politiewagen. Haar spiegelbeeld was een geest in de

ruit – een lang, slungelig meisje in tweedehands kleren: een oude wollen trui met ronde hals en een spijkerbroek die bij de knieën bijna doorgesleten was.

‘Dag, meneer Webber,’ zei ze terwijl ze afwezig haar mouwen opstroompte.

Ze hield zichzelf voor dat ze niet droevig moest zijn – meneer Webber was oud geweest, en hij was vredig en snel overleden, zo leek het, op een plek waar hij gelukkig was – maar haar bedroefdheid was koppig, een langgerekte basklank op de achtergrond van haar gedachten.

Ze pakte de telefoon en belde haar bazin.

‘Dood?’ zei mevrouw Kellner toen Cassie had verteld wat er was gebeurd. Het woord was als een kogel uit een vuurwapen, een korte, scherpe knal.

Cassie wachtte, en toen hoorde ze een diepe, vermoeide zucht.

‘Arme meneer Webber.’ Cassie kon horen dat mevrouw Kellner haar hoofd schudde. ‘Maar er zijn ergere manieren om dood te gaan. Dat zou meneer Webber beslist ook vinden. Hoe gaat het met jou, Cassie?’

Die vraag verraste Cassie, zoals altijd gebeurde wanneer iemand vroeg hoe het met haar ging. ‘O, prima,’ loog ze nonchalant. ‘Alleen geschokt, denk ik.’

‘Mmm, nou. Het overkomt ons allemaal, en meneer Webber had een mooie leeftijd. Het is droevig, maar geen reden om somber te worden, hoor je me?’

‘Ja, mevrouw,’ zei Cassie, blij met mevrouw Kellners robuuste, vriendelijke advies.

‘Sluit jij nu maar af en ga naar huis. Er wordt een sneeuwstorm verwacht en ik wil niet dat je onderkoeld raakt. Dat is een bevel, geen verzoek.’

Cassie wenste mevrouw Kellner een fijne avond en ging opruimen, zich afvragend hoe goed de Kellners meneer Webber hadden gekend. Ze leken de meeste mensen te kennen die regelmatig naar de winkel kwamen. Niet dat meneer Kellner nu nog erg veel wist, sinds de dementie een paar jaar geleden zijn herinneringen begon te stelen. Cassies gedachten dwaalden af. Ze probeerde te

bedenken wanneer meneer Kellner voor het laatst in de winkel was geweest. Jaren geleden, daarvan was ze overtuigd. Tegenwoordig sprak mevrouw Kellner amper nog over haar man.

Toen Cassie de vloer rondom de koffietafels en meneer Webbers stoel aanveegde, zag ze dat zijn exemplaar van *De graaf van Monte-Cristo* nog naast zijn halfege koffiekopje op tafel lag. De aanblik van dat boek raakte haar als een stomp in haar buik, alsof meneer Webber was weggehaald zonder zijn liefste bezit. Er lag nog een boek naast, een kleiner boek met een bruinleren kaft, verkleurd en gebarsten als verweerde verf op een deur. Cassie had dat boekje eerder nog niet opgemerkt – niet toen meneer Webber was aangekomen, niet tijdens alle drukte met de ambulancebroeders en politieagenten. Had ze er gewoon overheen gekeken?

Ze liet de bezem tegen haar schouder rusten en pakte het boek. Het voelde merkwaardig licht, alsof het onstoffelijker was dan het zou moeten zijn. De leren rug kraakte aangenaam toen ze het opensloeg. De bladzijden waren dik en ruw en stonden vol met kriebelige tekst in donkere inkt, maar in een taal en schrift die Cassie niet kende. Terwijl ze door het boek bladerde, zag ze ook schetsen en tekeningetjes, sommige om de tekst heen geplaatst, andere die hele pagina's besloegen. Het leek wel een soort dagboek, een boekje waarin iemand in de loop van vele jaren zijn gedachten had verzameld, maar op een chaotische manier. De tekst liep niet slechts één kant op; hij ging omhoog en omlaag, om afbeeldingen heen en soms er dwars doorheen.

Op de eerste pagina van het boek zag Cassie een paar regels in hetzelfde handschrift als de tekst op de andere pagina's, maar deze kon ze wel lezen:

Dit is Het Boek der Deuren.

Hou het in je hand en elke deur is iedere deur.

Daaronder stond nog een boodschap, duidelijk geschreven in een ander handschrift. Cassie zoog haar adem naar binnen toen ze zag dat het een boodschap voor haar was:

Cassie, dit boek is voor jou, een geschenk als dank voor je vriendelijkheid.

Dat je maar mag genieten van de plekken waar het je heen brengt en de vrienden die je daar vindt.

John Webber

Verbaasd en ontroerd fronste Cassie haar voorhoofd. Ze bladerde er nog eens doorheen. Ongeveer op een derde van het boek bestond één pagina geheel uit een schets van een deuropening.

De tekening was gemaakt met eenvoudige zwarte inkt. De deur stond open, en door de opening zag Cassie een donkere kamer met een raam in de achterste muur. Buiten dat raam zag ze helder zonlicht, een strakblauwe hemel en kleurige lentebloemen in weelderig groen gras. De voorgrond was zwart-wit, maar het uitzicht door het raam was getekend met allerhande prachtige kleuren.

Cassie sloot het boek en streelde over het gebarsten leer.

Was ze dan zó aardig geweest voor meneer Webber? Had hij haar dit boek vanavond willen geven? Misschien had hij het uit zijn zak gehaald terwijl zij afgeleid was door de sneeuw, vlak voordat hij was overleden?

Even overpeinsde ze wat ze moest doen. Moest ze de politie bellen en vertellen over het boek, beide boeken? Ze kon al voor zich zien hoe die jongere agent met zijn ogen zou rollen: *De notities van een of andere gestoorde gek die hij je wilde geven?*

‘Stom,’ mompelde ze in zichzelf.

Meneer Webber had het aan haar willen geven. Ze zou het aannemen als herinnering aan de aardige man die haar aan het einde van de werkdag vaak gezelschap had gehouden. En ze zou zijn exemplaar van *De graaf van Monte-Cristo* ook houden en ervoor zorgen dat het een goed thuis kreeg.

Toen ze enige tijd later de winkel verliet, gehuld in haar oude grijze overjas, een donkerrode sjaal en een muts met pompon, voelde ze de scherpe randjes van de wind niet eens omdat ze zo afgeleid was door het vreemde notitieboekje. Al na een paar stappen bleef ze onder een lantaarn staan en haalde het uit haar zak, zich totaal niet bewust van een gedaante die haar bekeek vanuit

de schaduwen van een portiek aan de overkant.

Ze bladerde nog eens door de pagina's: nog meer tekst en schijnbaar willekeurig getrokken strepen, alsof de pagina's uit het boek konden worden gehaald en in een andere volgorde weer aan elkaar gelegd om een of ander groot, geheim plan te onthullen. Helemaal in het midden van het notitieboek zag ze dat er zeker honderd deuropeningen waren getekend, in nette rijen over beide pagina's, elk ervan een klein beetje anders van afmeting of vorm of aanzien, even gevarieerd als de deuren langs een willekeurige straat. Het was vreemd maar mooi, raadselachtig en uitnodigend, en Cassie wilde die pagina's bestuderen en dromen over wie het ook was die zoveel uren in het boek had zitten krabbelen. Het voelde voor haar als een schat, dit boek, een mysterie om haar gedachten bezig te houden.

Ze veegde sneeuwvlokken van de pagina's en stopte het boek weer in haar zak, en toen liep ze door naar het metrostation drie straten verderop, haar hoofd vol beelden en vreemde woorden in zwarte inkt.

De gedaante in het portiek volgde niet.